

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala (przewodniczący)

SSN Waldemar Płóciennik

SSN Zbigniew Puskarski (sprawozdawca)

Protokolant Agnieszka Niewiadomska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Józefa Gemry,
w sprawie **M. C.**

uniewinnionego od popełnienia czynu z art. 231 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 6 lutego 2025 r.,

kasacji wniesionych przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

oraz prokuratora - na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach

z dnia 16 listopada 2023 r., sygn. akt II Ka 350/23,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Suwałkach

z dnia 7 lipca 2023 r., sygn. akt II K 172/23,

1. oddala obie kasacje;

2. kosztami postępowania kasacyjnego obciąża:

**- Skarb Państwa w części związanej z rozpoznaniem kasacji
prokuratora,**

**- oskarżyciela posiłkowego M.D. w części związanej z
rozpoznaniem jego kasacji.**

[J.J.]

Waldemar Płóciennik

Dariusz Kala

Zbigniew Puskarski

UZASADNIENIE

M. C. (w dalszej części uzasadnienia jego drugie imię będzie pomijane) został oskarżony o to, że będąc Kierownikiem Aquaparku Ośrodka Sportu i Rekreacji w S. oraz będąc odpowiedzialnym za organizowanie pracy i nadzór nad działalnością Aquaparku w S., przestrzeganie przepisów BHP, porządku pracy oraz obowiązujących przepisów prawnych i organizacyjnych OSiR oraz kierowanie pracą podległych pracowników, sprawowanie nadzoru i kontroli nad wykonywaniem zadań przez pracowników Ośrodka - Aquaparku w S., co wynika bezpośrednio z zawartego w dniu 17 sierpnia 2018 r. aneksu do umowy o pracę - zakresu obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika, nie dopełnił swoich obowiązków w ten sposób, iż nie zapewnił wymaganej obsady basenu sportowego zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 stycznia 2012 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących liczby ratowników wodnych zapewniających stałą kontrolę wyznaczonego obszaru wodnego, co zaskutkowało tym, iż w dniu 9 kwietnia 2022 r. w S. na terenie Aquaparku przy ul. [...], na basenie sportowym o długości przekraczającej 25 metrów, nie było wymaganej przepisami obsady dwóch ratowników, tylko jeden, który korzystał z telefonu komórkowego zamiast obserwować basen sportowy, a przez to nie reagował na sygnały wzywania pomocy przez W. D. , który w trakcie pływania zaskładał i topił się przez 1 minutę i 34 sekundy, a następnie stracił przytomność i przez około 4 minuty i 7 sekund przebywał pod wodą, do czasu zauważenia przedmiotowego faktu przez ratownika i rozpoczęcia akcji ratowniczej, co ostatecznie doprowadziło do śmierci pokrzywdzonego na skutek ostrej niewydolności krążeniowo-oddechowej spowodowanej utonięciem, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k.

Aktem oskarżenia z zarzutem popełnienia czynu z art. 155 k.k. w zb. z art. 231 § 1 k.k. był objęty także T. L. , ratownik, o którym mowa w przytoczonym opisie czynu zarzucanego M. C. .

Sąd Rejonowy w Suwałkach wyrokiem z dnia 7 lipca 2023 r., sygn. akt II K 172/23, oskarżonego M. C. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i

za to na mocy art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 37a § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k. skazał go na karę grzywny w wymiarze 250 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł. Nadto na mocy art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego obowiązek zadośćuczynienia w części za doznaną krzywdę poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonych M. D. i K. D. kwot po 7500 zł.

Wyrok zawiera też rozstrzygnięcia dotyczące drugiego oskarżonego oraz o kosztach procesu.

Apelacje od tego wyroku wnieśli obrońcy oskarżonych oraz pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego M. D. . Poprzestając na osobie M. C. , należy wskazać, że jego obrońca zaskarżył wyrok w całości, w odniesieniu do tego oskarżonego, zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 46 k.k. poprzez orzeczenie wobec oskarżonego obowiązku zadośćuczynienia pokrzywdzonym w części poprzez zapłatę na rzecz M. D. i K. D. kwot po 7500 zł, w sytuacji uznania, że oskarżony dopuścił się popełnienia czynu z art. 231 § 1 k.k., czyli tzw. „przestępstwa urzędniczego”, co nie daje możliwości zasądzenia na rzecz osób pokrzywdzonych świadczeń w trybie art. 46 k.k. od oskarżonego;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych przez Sąd I instancji za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, a polegający na nieprawidłowym ustaleniu, że oskarżony M. C. dopuścił się popełnienia czynu opisanego w akcie oskarżenia, tj. występku z art. 231 § 1 k.k., w sytuacji gdy całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności wyjaśnienia M. C. , zeznania G. K., W. B. i M. Z. nie dają podstaw do poczynienia takich ustaleń, przy braku dochowania przez Sąd Rejonowy w Suwałkach obiektywnej oceny zeznań świadków - ratowników w osobach m.in. B. K. i pozostałych;

3. obrazę przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., polegającą na nieuwzględnieniu przez Sąd I instancji wszystkich okoliczności sprawy oraz przekroczeniu dopuszczalnych granic swobodnej oceny dowodów i zasady *in dubio pro reo*, poprzez:

a) błędną ocenę dowodów z zeznań świadków – ratowników, wyrażającą się przyznaniem im waloru miarodajności i przyjęciu, że ich zeznania, a w szczególności zeznania B. K. są wiarygodne, chociaż zasady doświadczenia

życiowego i logicznego rozumowania wskazują, że osoby te mogły mieć ważny i w ich odczuciu uzasadniony interes w tym, aby złożyć zeznania w taki sposób, aby nie narazić się na ewentualną odpowiedzialność karną tożsamą z odpowiedzialnością współoskarżonego T. L. ,

b) przyjęcie, że wyjaśnienia oskarżonego M. C. stanowią jedynie przyjętą linię obrony oraz nie zasługują na uwzględnienie, w sytuacji gdy depozycje tego oskarżonego korespondują z zeznaniami G. K. i W. B. oraz M. Z. oraz procedurami związanymi z wykonywaniem pracy przez ratowników na terenie obiektu Aquapark w S.,

c) przyjęcie, że skoro według biegłego na basenie sportowym przebywać miało 2 ratowników, to kierownik obiektu nie zapewnił wystarczającego bezpieczeństwa osobom korzystającym z parku wodnego, w sytuacji gdy jeden z ratowników samowolnie opuścił swoje miejsce wykonywania czynności, a niektórzy z pracujących na umowę zlecenie ratowników nie mieli prawa do przerwy i co za tym idzie opuszczenia stanowiska pracy na krótką chwilę, na co oskarżony M. C. nie miał wpływu i nie był w stanie monitorować pracy ratowników przez cały czas jej trwania;

4. naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 424 § 1 k.p.k., polegającą na zaniechaniu jednoznacznego wskazania w uzasadnieniu wyroku, jakie fakty Sąd uznał za udowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych oraz poprzestaniu przez Sąd jedynie na podkreśleniu braku wiarygodności wyjaśnień oskarżonego podyktowanych rzekomo jedynie obraną linią obrony, przy zaniechaniu odniesienia się do pojawiających się istotnych wątpliwości co do zachowania M. C. z wniosków ustalonych na podstawie dowodów „na korzyść” oskarżonego w tym zeznań M. Z., G. K. i W. B.

Na wypadek niepodzielenia przez Sąd odwoławczy powyższych zarzutów obrońca zarzucił wyrokowi, w zakresie czynu przypisanego M. C. , naruszenie art. 66 k.k. poprzez niezastosowanie przez Sąd Rejonowy w Suwałkach instytucji warunkowego umorzenia postępowania wobec tego oskarżonego, w sytuacji gdy okoliczności sprawy uzasadniają i dają możliwość takiego rozwiązania prawnego.

W konkluzji obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie M. C. od popełnienia zarzucanego mu czynu, ewentualnie poprzez

warunkowe umorzenie postępowania wobec tego oskarżonego na stosowny okres i obciążenie go kosztami postępowania.

Po rozpoznaniu apelacji Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z dnia 16 listopada 2023 r., sygn. akt II Ka 350/23, zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że oskarżonego M. C. uniewinnił od popełnienia zarzucanego mu czynu, uchylając rozstrzygnięcia związane z jego skazaniem przez Sąd meriti, a kosztami sądowymi za obie instancje w części dotyczącej tego oskarżonego obciążył Skarb Państwa.

Kasacje od wyroku Sądu odwoławczego wnieśli Prokurator Rejonowy w Suwałkach oraz pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego M. D. .

Prokurator zaskarżył wyrok w stosunku do oskarżonego M. C. w całości, na jego niekorzyść, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., polegające na nierzetelnym przeprowadzeniu kontroli instancyjnej wyroku Sądu pierwszej instancji poprzez nienależyte rozważenie zarzutów i wniosków podnoszonych w apelacji przez obrońcę oskarżonego M. C. i dokonanie oceny zebranych w tej sprawie dowodów w sposób wybiórczy, jednostronny oraz w oderwaniu od ich rzeczywistej wymowy i z pominięciem wszystkich ujawnionych w sprawie dowodów, dotyczących wykonywanych przez oskarżonego czynności związanych z pełnieniem funkcji kierownika Aquaparku w S. oraz na wyciągnięciu z tych dowodów dowolnych i sprzecznych z regułami logicznego rozumowania, zasadami doświadczenia życiowego i wskazaniami wiedzy, wniosków, co w konsekwencji prowadziło do niezasadnego przyjęcia, że oskarżony nie posiada statusu funkcjonariusza publicznego, gdyż jako pracownik samorządu terytorialnego wykonywał on w tym zakresie wyłącznie czynności usługowe oraz że pomiędzy jego zachowaniem a nieprawidłowościami w funkcjonowaniu pływalni w zakresie obsady ratowników nie zachodzi związek przyczynowo- skutkowy, co prowadziło do niezasadnego uwzględniania zarzutów i wniosków apelacji obrońcy oskarżonego, a następnie uniewinnienia oskarżonego od popełnienia przestępstwa określonego w art. 231 § 1 k.k., w sytuacji gdy prawidłowa i uwzględniająca w należyty sposób dyrektywy swobodnej oceny dowodów, ich ocena zwłaszcza w postaci materiałów

odnoszących się do charakteru wykonywanych przez oskarżonego obowiązków służbowych w związku z pełnieniem funkcji kierownika Aquaparku w S. oraz ciążących na nim z tego tytułu obowiązków i przysługujących uprawnień (vide: zakres obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika, stanowiący załącznik do aneksu do umowy o pracę z dnia 4 stycznia 2005 r. zawartej pomiędzy M. C. i Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w S.) prowadzi do wniosku, że oskarżony będąc pracownikiem samorządu terytorialnego jako kierownik Aquaparku w S. wykonywał związane z tym czynności - związane m.in. z eksploatacją, zabezpieczeniem prawidłowego funkcjonowania Aquaparku w S. oraz bezpieczeństwa korzystających z tego obiektu osób oraz pracowników, co wiązało się także z możliwością wykonywania uprawnień władczych i decyzyjnych, służących realizacji nałożonych na niego obowiązków, w tym także niezwłocznego odsunięcia od pracy pracownika w określonych przypadkach, a zatem wykonywane przez oskarżonego czynności wykraczały poza czynności usługowe, w związku z czym spełniał on kryteria przewidziane dla funkcjonariusza publicznego określone w art. 115 § 13 pkt 4 k.k., i w sytuacji gdy zachodził związek pomiędzy niedopełnieniem przez niego obowiązków a nienależytą organizacją funkcjonowania pływalni w zakresie zapewniania należytej obsady ratowników, i tym samym zapewnieniem bezpieczeństwa osobom korzystającym z pływalni.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zaskarżyła wyrok w stosunku do obu oskarżonych, przy czym w odniesieniu do M. C. w całości, a w odniesieniu do T. L. w określonej części. Kasację wniesioną na niekorzyść drugiego z wymienionych oskarżonych, który nie został skazany na karę bezwzględnego pozbawienia wolności, niepodnoszącą żadnego z uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k., Sąd Najwyższy postanowieniem wydanym na posiedzeniu w dniu 17 stycznia 2025 r. pozostawił bez rozpoznania jako niedopuszczalną z mocy ustawy (art. 523 § 3 k.p.k.). Zarzuty tej kasacji, ujęte w 11 punktach oraz szeregu podpunktach, były bardzo rozbudowane, przy czym w odniesieniu do uniewinniającej części wyroku skarżąca wskazała (poczynając od pkt 5) na:

5. obrazę prawa materialnego, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 115 § 13 pkt 4 k.k. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że oskarżony M. C. nie posiadał statusu funkcjonariusza publicznego,

podczas gdy jako Kierownik Aquaparku w S. niewątpliwie jest pracownikiem samorządu terytorialnego, a zakres jego zadań nie ograniczał się jedynie do czynności usługowych, więc winien mieć status funkcjonariusza publicznego;

6. obrazę prawa materialnego, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 231 § 1 i 3 k.k. poprzez jego niezastosowanie i niezasadne uniewinnienie poprzez przyjęcie, że oskarżony M. C. nie wypełnił znamion ww. czynu zabronionego, bowiem zdaniem Sądu II instancji, wbrew ustaleniom Sądu I instancji, nie można mu przyznać statusu funkcjonariusza publicznego, podczas gdy stanowisko Kierownika Aquaparku, które zajmował w dniu zdarzenia oskarżony, jest stanowiskiem urzędniczym (zgodnie z załącznikiem do *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 maja 2023 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych*), pracownikiem samorządowym, któremu przyznaje się status funkcjonariusza publicznego, którego zakres i charakter obowiązków jest znacznie szerszy aniżeli wyłącznie usługowy, bowiem miał on charakter władczy, decyzyjny i publicznoprawny, w tym m. in. M. C. dysponował środkami finansowymi zarezerwowanymi w budżecie miasta na działalność Aquaparku, co wynika wprost z *Regulaminu Organizacyjnego OSiR i Zakresu obowiązków oskarżonego*, zaś poza tym wskazać należy, że zgodnie z orzecnictwem już samo przygotowywanie dokumentów merytorycznych (które przygotowywał zgodnie z tym regulaminem M. C.) wskazuje, że taką osobę można zaliczyć do grupy urzędników, tudzież funkcjonariuszy publicznych, a co za tym idzie w realiach tej sprawy wypełnił on swoim zachowaniem znamiona tego przestępstwa, nie dopełniając obowiązków zapewnienia należytej obsady 2 ratowników na basenie sportowym w dniu 09.04.2022 r., czym nie zapewnił tym samym bezpieczeństwa osobom korzystającym z Aquaparku i wyrządził szkodę W. D. lub co najmniej przewidując możliwość popełnienia tego czynu zabronionego dopuścił do takich zaniechań;

7. naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. poprzez nieprawidłowo przeprowadzoną kontrolę odwoławczą, polegającą na:

a) nienależytym rozważeniu zarzutów obrońcy M. C. i dokonanie oceny zebranych w sprawie dowodów pod kątem odpowiedzialności ww. oskarżonego w

sposób wybiórczy, dowolny, w oderwaniu od zasad logiki i doświadczenia życiowego, a także wskazań wiedzy i przyjęcie, że oskarżony nie posiada statusu funkcjonariusza publicznego, gdyż jako pracownik samorządu terytorialnego wykonywał on w tym zakresie wyłącznie czynności usługowe, co w konsekwencji doprowadziło do uniewinnienia M. C. , podczas gdy *statut Ośrodka Sportu i Rekreacji w S.* wskazuje, że jest to jednostka organizacyjna Miasta S., która podlega bezpośrednio Prezydentowi Miasta S. (§ 3 pkt 3 *Statutu OSiR*), zaś zgodnie z § 5 pkt 1 podpkt 11 Ośrodek zarządza Aquaparkiem, z kolei zgodnie z *Regulaminem Organizacyjnym OSiR w S. z dnia 15.01.2021 r.* do obowiązków Kierownika Aquaparku należało m.in. udzielanie pracownikom kierowanej komórki instruktażu stanowiskowego (§ 7 pkt 2 podpkt 8), przydzielanie pracy pracownikom kierowanej komórki oraz egzekwowanie i nadzorowanie wykonania przydzielonych zadań (§7 pkt 2 podpkt 9), nadzór nad przestrzeganiem przez pracowników kierowanej komórki przepisów porządku pracy oraz obowiązujących przepisów prawnych i organizacji Ośrodka (§ 7 pkt 2 podpkt 10), monitorowanie i efektywne wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań kierowanej jednostki (§ 7pkt 2 podpkt 12), Kierownik Aquaparku zgodnie z § 7 pkt 3 ponosi też odpowiedzialność za powierzone mienie, właściwą organizację pracy, zaś ze szczegółowego *Zakresu obowiązków służbowych M. C.* wynika wprost, że do jego zadań należało kierowanie pracą Aquaparku jako samodzielnego obiektu OSiR, przydzielanie pracy pracownikom kierowanej komórki oraz egzekwowanie i nadzór wykonania przydzielonych zadań, nadzór nad przestrzeganiem przez pracowników kierowanej komórki obowiązujących przepisów prawnych, zapewnienie bezpieczeństwa osobom korzystającym z obiektu, przygotowywanie projektów planów finansowych, zarządzeń, planowanie i dokonywanie zakupów zgodnie z prawem zamówień publicznych, monitorowanie i efektywne wykorzystywanie środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań kierowanej jednostki, współpraca przy opracowywaniu projektów współfinansowanych z UE, podpisywanie dokumentów sporządzanych w wyniku wykonywania zadań określonych w zakresie jego obowiązków, co w ujęciu całościowym winno prowadzić do wniosku, iż zajmowane przez M. C. stanowisko nie miało charakteru wyłącznie usługowego, lecz urzędnicze, decyzyjne,

b) nienależytym rozważeniu zarzutów obrońcy M. C. i dokonanie oceny zebranych w sprawie dowodów pod kątem odpowiedzialności ww. oskarżonego w sposób wybiórczy, dowolny, w oderwaniu od zasad logiki i doświadczenia życiowego, a także wskazań wiedzy i przyjęcie, że pomiędzy jego zachowaniem a nieprawidłowościami w funkcjonowaniu Aquaparku w zakresie obsady ratowników nie zachodzi związek przyczynowo - skutkowy, co w konsekwencji doprowadziło do uniewinnienia M. C. (...),

c) dowolnym przyjęciu przez Sąd, że obsada ratownicza w dniu 09.04.2022 r., gdy na basenie sportowym pływał wyłącznie W. D. , w jednej osobie była wystarczająca, podczas gdy powyższe jest sprzeczne z wymogami prawnymi wynikającymi z przepisów określonych w *Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23.01.2012 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących liczby ratowników wodnych zapewniających stałą kontrolę wyznaczonego obszaru wodnego*, z których wynika bezwzględnie, że na basenie sportowym powyżej 25 m winno być co najmniej 2 ratowników, na co również zwrócił uwagę biegły z zakresu wypadków nad wodą, opiniujący w przedmiotowej sprawie wskazując, iż „brak drugiego ratownika wodnego w dniu wypadku był istotnym elementem obniżającym poziom bezpieczeństwa na basenie sportowym.

Z ostrożności procesowej skarżąca nadto zarzuciła:

9. rażącą obrazę prawa materialnego, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 155 k.k. w zb. z art. 160 § 3 k.k. poprzez ich niezastosowanie i przyjęcie, że zachowanie M. C. w sposób znaczący nie zwiększało niebezpieczeństwa dla prawnie chronionego dobra, bowiem brak było związku przyczynowo skutkowego między brakiem kadrowym obsady ratowniczej na basenie sportowym a opóźnieniem akcji ratowniczej i w konsekwencji śmiercią W. D. , podczas gdyby w dniu zdarzenia na miejscu był drugi ratownik, zgodnie z wymogami prawnymi co do liczby ratowników na tego rodzaju obiekcie wynikającymi z Rozporządzenia, mógłby on w porę zareagować i wówczas akcja ratownicza nie byłaby opóźniona, pływającemu zapewnione byłoby bezpieczeństwo ze strony ratowników, a w konsekwencji nie spowodowałyby to skutku śmiertelnego, co potwierdzają bezsprzecznie i wprost opinie biegłego z zakresu medycyny sądowej oraz biegłego z zakresu wypadków nad wodą;

10. rażącą obrazę prawa procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 455 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zachowań obu oskarżonych i niepoprawieniu kwalifikacji prawnej czynu M. C. jak w zarzucie 9 i przyjęciu, że:

a) gdyby oskarżony T. L., będąc nawet sam na basenie sportowym, obserwował akwen i niezwłocznie zareagował na sygnały wzywania pomocy kierowane przez pokrzywdzonego, byłby w stanie udzielić pomocy, bowiem zdaniem Sądu II instancji obecność jednego ratownika gwarantowała zapewnienie bezpieczeństwa, co skutkowało uniewinnieniem M. C. w tej instancji, podczas gdy z opinii biegłego z zakresu wypadków nad wodą wynika wprost, że „brak drugiego ratownika wodnego w dniu wypadku był istotnym elementem obniżającym poziom bezpieczeństwa na basenie sportowym. Kierownik ośrodka M. C. nie powinien dopuścić do funkcjonowania basenu z niepełną obsadą" (...),

b) konkretne, realne i natychmiastowe zagrożenie dla życia i zdrowia pokrzywdzonego wynikało z braku obserwacji basenu przez oskarżonego T.L., a nie z niedostatecznej liczby ratowników, czy ich złym rozmieszczeniu, co skutkowało uniewinnieniem M. C., podczas gdy przepisy *Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23.01.2012 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących liczby ratowników wodnych zapewniających stałą kontrolę wyznaczonego obszaru wodnego* obligowały kierownictwo obiektu, w którym znajduje się basen sportowy o długości powyżej 25 m do zapewnienia jednoczesnego nadzoru tej niecki przez dwóch ratowników (...),

c) nie można było bezpośrednio wiązać zaniechań w zakresie organizacji pracy ratowników ze śmiercią pokrzywdzonego, podczas gdy zasady logiki i doświadczenia życiowego nakazują przyjąć, że gdyby na miejscu zdarzenia był drugi ratownik, mógłby on w porę zareagować na sygnały tonięcia dawane przez pokrzywdzonego, zaś za zapewnienie tych dwóch osób na basenie sportowym w dniu 09.04.2022 r. (jak też inne dni) odpowiadał kierownik Aquaparku (...);

11. rażące naruszenie art. 433 § 2 w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., polegające na lakonicznej, zupełnie dowolnej, a nie swobodnej ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego z przekroczeniem zasad

prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego przez ogólnikowe odniesienie się przez Sąd w uzasadnieniu wyroku do dowodu z zeznań 14 świadków w osobach ratowników wodnych zatrudnionych w Aquaparku i do dowodu z opinii biegłego z zakresu wypadków nad wodą, poprzez nie uwzględnienie wniosków z nich wypływających w zakresie odpowiedzialności M. C. , a zatem argumentów przemawiających na niekorzyść oskarżonego, co stanowiło o nieprawidłowo przeprowadzonej kontroli odwoławczej zaskarżonego wyroku.

Oboje skarżący wniesli o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej M. C. (pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wniosła także o uchylenie wyroku w określonym zakresie w części dotyczącej T. L.) i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego Prokurator Rejonowy w Suwałkach wniósł o pozostawienie kasacji w części dotyczącej skazanego T. L. bez rozpoznania jako niedopuszczalnej z mocy ustawy (jak wcześniej podano, takie orzeczenie Sąd Najwyższy wydał na posiedzeniu) oraz o uwzględnienie kasacji w części dotyczącej M. C. .

Na rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej poparł obie kasacje (kasację pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego w części podlegającej rozpoznaniu). Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego poparła własną kasację (w części podlegającej rozpoznaniu) oraz kasację prokuratora.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacje nie zasługiwały na uwzględnienie i to pomimo, że skarżący zasadnie zakwestionowali pogląd Sądu odwoławczego, iż M. C. , pełniąc funkcję kierownika Aquaparku, obiektu pozostającego w strukturach Ośrodka Sportu i Rekreacji w S., nie był funkcjonariuszem publicznym. Sąd argumentował, że chociaż był on pracownikiem samorządowym i spełniał pierwszy warunek ustawowej definicji funkcjonariusza publicznego z art. 115 § 13 pkt 4 k.k., to nie był funkcjonariuszem publicznym, bowiem wykonywał wyłącznie czynności usługowe, o czym przekonuje zakres jego obowiązków. Chociaż zajmował stanowisko kierownicze, to uwzględniając rzeczywiste możliwości zarządzania i podejmowania decyzji, pełnił rolę służebną (pomocniczą), czemu nie mogło zaprzeczyć samo pełnienie funkcji kierownika. Sąd *ad quem* wskazał, że czynności wykonywane przez

funkcjonariusza publicznego powinny mieć charakter władczy i publicznoprawny, tymczasem cyt. „oskarżony M. C. wykonywał wyłącznie zadania organizacyjne, porządkowe, nadzorcze, logistyczne, związane z funkcjonowaniem, eksploatacją i zabezpieczeniem obiektu Aquaparku, będącego częścią OSiR-u. Nie miał kompetencji władczych – nie podejmował decyzji na temat Aquaparku, nie dysponował środkami finansowymi zarezerwowanymi w budżecie miasta na jego działalność, nie zatrudniał pracowników, w tym ratowników, nie decydował o regulaminie pracy - wyłącznie przedstawiał opinie i wnioski w tym zakresie, podlegał bezpośrednio swoim przełożonym: W. B. – dyrektorowi OSiR-u i jego zastępcy G. K., co słusznie akcentował obrońca. Po przedmiotowym wypadku to Dyrektor OSiR-u w dniu 11 kwietnia 2022 r. wydał zarządzenie Nr [...] /2022 w sprawie zakazu korzystania z prywatnego telefonu komórkowego lub innych urządzeń elektronicznych w czasie pracy na stanowisku ratownika wodnego (dokument k. 166), przy czym podkreślić należało: zakresy obowiązków ratowników odpowiedni zapis również zawierały. Oskarżony nie wykonywał żadnych zadań związanych ze sferą publiczną, z załatwianiem indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej (dokumenty k. 94, Statut OSiR w S. k. 94). Tymczasem ustawodawca wymaga od funkcjonariusza publicznego decyzyjności (postanowienie SN z dnia 25 września 2013 r., sygn. I KZP 9/13). W przypadku oskarżonego M. C. tego brak.

Biorąc to wszystko pod uwagę, charakter jego zadań nie mógł uzasadniać przyznania mu statusu funkcjonariusza publicznego. Skoro nie mógł być zaliczony do grona funkcjonariuszy publicznych, tym samym nie można było go uznać za sprawcę czynu z art. 231 § 1 k.k., czy również z art. 231 § 3 k.k.”.

Sąd Najwyższy tego stanowiska – nawet intuicyjnie trudnego do zaakceptowania, skoro stawia na równi, jako mających wykonywać wyłącznie czynności usługowe, tak kierownika dużego obiektu jakim jest Aquapark, z osobą tam sprząającą czy prowadzącą szatnię – nie podzielił, uznając, że słusznie zostało zakwestionowane przez skarżących. Prezentuje bowiem pogląd, że chociaż atrybutem funkcjonariusza publicznego jest wspomniana przez Sąd odwoławczy decyzyjność (jednak niekoniecznie związana z załatwianiem indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej), to zasadniczym kryterium przy ocenie czy dana

osoba pełni wyłącznie czynności usługowe jest ustalenie, czy w ramach swoich obowiązków wykonuje tylko zadania nienależące do merytorycznej kompetencji jednostki organizacyjnej, w której jest zatrudniona [zob. Z. Kallaus, Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego (w:) Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze, Warszawa 1997, z. 2, s. 72-73; A. Wąsek (w: M. Kalitowski, Z. Sienkiewicz, J. Szumski, L. Tyszkiewicz, A. Wąsek, Kodeks karny. Komentarz. Tom II, Gdańsk 2001, s. 410). Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1465) w art. 7 ust. 1 stanowi, że do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty oraz (w pkt 10), że zadania własne obejmują m.in. sprawy kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów zielonych i urządzeń sportowych. W celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie kultury fizycznej gminy tworzą stosowne jednostki organizacyjne, w tym ośrodki sportu i rekreacji. Obrazuje to statut Ośrodka Sportu i Rekreacji w S., który do podstawowych zadań Ośrodka zalicza m.in. prowadzenie działalności w zakresie upowszechniania i promowania kultury fizycznej, udostępnianie bazy sportowej i rekreacyjnej na potrzeby różnych podmiotów, w tym osób indywidualnych, organizowanie zajęć, zawodów i imprez sportowo-rekreacyjnych, właściwą eksploatację, konserwację i rozbudowę bazy sportowej i rekreacyjnej (§ 3 ust. 1 pkt 1, 3, 5 i 6 statutu). Z kolei w kasacjach trafnie nawiązano do Regulaminu Organizacyjnego OSiR w S. oraz do ustalonego Zakresu obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności M. C. jako pracownika zatrudnionego na stanowisku kierownika Aquaparku. Zbędne jest wymienianie wszystkich tych obowiązków i uprawnień, jeżeli jednak w ich zakres wchodziło m.in.:

- kierowanie pracą Aquaparku, uznawanego za samodzielny obiekt OSiR-u,
- zapewnienie prawidłowej organizacji i dyscypliny pracy w tym obiekcie,
- przydzielanie pracy pracownikom Aquaparku, egzekwowanie i nadzorowanie wykonania przydzielonych zadań,
- zapewnienie bezpieczeństwa i higienicznych warunków osobom korzystającym z obiektu,
- udostępnianie obiektu według zapotrzebowania oraz wynajem/dzierżawa lokali użytkowych, powierzchni reklamowych i sprzętu sportowego,

- wystawianie faktur z zakresu działalności kierowanego obiektu,
- nadzorowanie realizacji umów zawartych w wyniku przeprowadzanych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- prowadzenie spraw związanych z remontami i pracami budowlanymi w kierowanym obiekcie,
- planowanie i dokonywanie zakupów sprzętu, materiałów i urządzeń niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania kierowanego obiektu,
- monitorowanie i efektywne wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań kierowanej jednostki,
- podpisywanie z użyciem imiennej pieczęci dokumentów sporządzanych w wyniku wykonywania zadań określonych w zakresie obowiązków,
- podpisywanie i odbiór faktur VAT,

to nie ulega wątpliwości, że oskarżony w ramach swoich obowiązków miał określone uprawnienia władcze (decyzyjność, o której wspomniał Sąd Okręgowy, uznając tę cechę jako wyróżniającą funkcjonariusza publicznego), w tym związane z dysponowaniem środkami finansowymi przydzielanymi na potrzeby Aquaparku, zatem z pewnością nie pełnił wyłącznie czynności usługowych. Jako pracownik samorządu terytorialnego wykonywał zadania należące do merytorycznej kompetencji jednostki organizacyjnej, w której był zatrudniony, w tym wypadku związane z zaspokajaniem potrzeb wspólnoty (mieszkańców gminy S. i innych) w zakresie kultury fizycznej, sportu i rekreacji, przy czym zasługuje na podkreślenie, że wbrew pogładowi Sądu Okręgowego, w pewnym zakresie dysponował środkami finansowymi, skoro m.in. planował i dokonywał zakupów sprzętu, materiałów i urządzeń niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania Aquaparku.

Idąc tokiem wnioskowania Sądu odwoławczego, można by dojść do wniosku jawnie absurdalnego, że czynności wyłącznie usługowe pełni też zastępca dyrektora OSiR-u, skoro według statutu tej jednostki jest jedynie pomocnikiem dyrektora (§ 4 ust. 1 – „Ośrodkiem zarządza i reprezentuje Ośrodek na zewnątrz Dyrektor przy pomocy Zastępcy Dyrektora”), który nawiązuje z nim stosunek pracy (§ 4 ust. 4), co w Zakresie obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności G.K. jako pracownika zatrudnionego na stanowisku zastępca dyrektora OSiR-u znajduje wyraz w takich obowiązkach, jak przygotowywanie na potrzeby dyrektora

sprawozdań, analiz i bieżących informacji o realizacji powierzonych zadań, przedkładanie opracowanych przez kierowników nadzorowanych komórek, do zatwierdzenia dyrektorowi, zakresów obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracowników tych komórek, przedstawianie dyrektorowi opinii i wniosków dotyczących zatrudniania, zwalniania, awansowania, wynagradzania, premiowania podległych służbowo pracowników.

Należy wspomnieć, że prokurator w kasacji argumentował, że status M. C. jako funkcjonariusza publicznego wynika m.in. z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 maja 2023 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych, „w którym to w tabeli D (stanowiska w urzędach i samorządowych jednostkach organizacyjnych) w dziale I (wszystkie urzędy i wszystkie samorządowe jednostki organizacyjne) w kategorii Stanowiska kierownicze urzędnicze w pkt 5 uwzględniono następujące stanowiska: Dyrektor (kierownik, naczelnik) wydziału (departamentu, biura, zespołu, działu, pracowni, laboratorium, placówki specjalistycznej i innej komórki organizacyjnej)....”. Należy jednak uznać, że nie jest to argument słuszny, bowiem pomija, iż dział XVII tej tabeli osobno ujmuje „ośrodki sportu i rekreacji, ośrodki sportowo-szkoleniowe żeglarskie”, a w pkt 13 do stanowisk pomocniczych i obsługi zalicza stanowiska kierownika-gospodarza obiektu: sportowego, turystycznego, rekreacyjnego, mieszkalnego. Tym niemniej należało uznać, że ten akt prawny nie może przesądzać o ustaleniu na gruncie prawa karnego statusu danej osoby jako funkcjonariusza publicznego, bowiem o tym musi decydować analiza jej służbowych uprawnień i obowiązków prowadząca do ustalenia, czy dana osoba pełni czy też nie pełni wyłącznie czynności usługowe.

Sąd Najwyższy uznał jednak, że błędność stanowiska Sądu odwoławczego co do statusu M. C. jako funkcjonariusza publicznego jest uchybieniem niemogącym mieć istotnego wpływu na treść orzeczenia, zatem nie wchodzi w grę uwzględnienie wniesionych przez strony kasacji i wydanie wyroku kasatoryjnego. Jak wcześniej podano, Sąd pierwszej instancji skazał oskarżonego za to, że jako kierownik Aquaparku Ośrodka Sportu i Rekreacji w S. nie zapewnił wymaganej obsady dwóch

ratowników na basenie sportowym „o długości przekraczającej 25 metrów”. Taki opis czynu nie był prawidłowy, bowiem wbrew wymogowi art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. nie precyzował jaka konkretnie była długość przedmiotowego basenu. Biegły specjalizujący się w wypadkach nad wodą i bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych początkowo wyraził pogląd, iż „można jednoznacznie stwierdzić, że na basenie sportowym, gdzie doszło do wypadku, zgodnie z wyżej opisanymi podstawami prawnymi biorąc pod uwagę wymiary basenu sportowego wskazane w aktach sprawy tj. 25 metrów na 21 metrów – do zabezpieczenia basenu sportowego wymagana obsada ratownicza to minimum jeden ratownik wodny” (opinia – k. 282 akt sprawy). Następnie biegły złożył opinię uzupełniającą, w której stwierdził, że „obsada nie była prawidłowa na basenie sportowym zgodnie z przepisami cytowanymi w opinii oraz po zapoznaniu się z rysunkami technicznymi, należy stwierdzić, że długość basenu przekracza 25 metrów, co stanowi, że minimalna obsada ratowników na basenie sportowym powinna wynosić 2 ratowników wodnych” (k. 322). Opinia ta nie była pełna, bowiem ani nie wskazywała z jakimi konkretnie rysunkami biegły się zapoznał, które jednoznacznie wskazywały, że długość basenu przekracza 25 metrów, ani nie podawała jaka konkretnie była ta długość. W internetowej prezentacji [...] Aquaparku podano, że znajduje się na nim basen sportowy o wymiarach „25 x 21 m” (wydruk k. 41), co odpowiada normom basenu sportowego, z których, co powszechnie wiadomo, krótsze mają 25 m, a dłuższe, tzw. olimpijskie, 50 m długości. Zatem zapewne według dokumentacji technicznej basen sportowy w [...] Aquaparku miał mieć 25 m długości, a o tej długości mówili też na rozprawie przed Sądem Rejonowym niektórzy świadkowie (ratownicza M. B., zastępca dyrektora OSiR-u G.K. – k. 434 odw., 436 odw.). Dopiero dyrektor OSiR-u świadek W. B. zeznał, że cyt. „geodezyjny pomiar podaje 25 metrów i 2 milimetry, więc tam od zawsze miało być 2 ratowników” (k. 437 odw.-438). Pomijając okoliczność, że w aktach sprawy nie ma dokumentu obrazującego ten pomiar, należy stwierdzić, że jest rzeczą osób decyzyjnych w tym względzie, czy na basenie sportowym należy utrzymywać ciąglą obsadę 2 ratowników, czy

jakimś zabiegiem technicznym „skrócić” basen o 2-3 milimetry, co nie stwarzałoby już wątpliwości w kwestii dopuszczalności pełnienia dyżuru w tym miejscu przez jednego ratownika. Nie może wszakże skutkować odpowiedzialnością karną kierownika Aquaparku okoliczność, że limit długości basenu, o której mowa we wspomnianym rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 stycznia 2012 r. (wydaje się, że z punktu widzenia bezpieczeństwa osób korzystających z basenu ten akt prawny powinien nawiązywać raczej do powierzchni, a nie do długości basenu), został przekroczony o 2 milimetry (!). Nie ulega bowiem wątpliwości, że jest to bez znaczenia dla bezpieczeństwa użytkowników basenu. Celowe będzie też odnotować, że z protokołów rozprawy nie wynika, by Sąd meriti dążył do ustalenia, jaka była wiedza M. C. na temat długości basenu.

Art. 1 § 2 k.k. rozstrzyga, że „nie stanowi przestępstwa czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest znikoma”, która to okoliczność jest ujemną przesłanką procesową ujętą w art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. Przyjmując, że przedmiotowy basen rzeczywiście ma (i miał w chwili zdarzenia) 25 m i 2 mm oraz że przekroczenie limitu jednego z jego wymiarów o 0,008% (!) nie miało – w aspekcie liczby ratowników rzutującej na bezpieczeństwo użytkowników – żadnego znaczenia, Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, iż czyn zarzucany oskarżonemu nie osiągnął nawet znikomości społecznej szkodliwości, co pozwala uznać, że mimo błędnego wnioskowania Sądu odwoławczego co do statusu oskarżonego, uniewinniający go wyrok nie powinien zostać uchylony. Zbędne było postulowane przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego rozważanie prawidłowości odrzucenia przez Sąd *ad quem* możliwości przypisania M. C. odpowiedzialności wyłącznie na gruncie art. 160 k.k., to bowiem wchodziłoby w grę w razie uznania, że Sąd ten zasadnie przyjął, iż zajmując stanowisko kierownika Aquaparku oskarżony nie był funkcjonariuszem publicznym. Tym niemniej celowe będzie wskazać, że i w tym wypadku zachowuje aktualność pogląd, iż nie byłoby prawidłowe doszukiwanie się prawnokarnej odpowiedzialności oskarżonego z tego powodu, że 25-metrowa (z założenia) długość basenu była przekroczona o 2 milimetry.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy oddalił obie kasacje, co przy zastosowaniu art. 637a, art. 636 § 2 i art. 633 k.p.k. determinowało treść orzeczenia w przedmiocie kosztów postępowanie kasacyjnego.

[J.J.]

[a.ł.]

Waldemar Płóciennik

Dariusz Kala

Zbigniew Puszkarski